

SKLEPI

SKLEP SVETA 2010/461/SZVP

z dne 26. julija 2010

o podpori dejavnostim Pripravljalne komisije Organizacije pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov (CTBTO) za povečanje zmogljivosti za opazovanje in preverjanje ter v okviru izvajanja Strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

imela pravno sposobnost z namenom učinkovitega izvajanja CTBT.

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji in zlasti členov 26(2) in 31(1) Pogodbe,

(5) Čimprejšnji začetek veljavnosti in vsesplošna uporaba CTBT ter krepitev sistema opazovanja in preverjanja Pripravljalne komisije CTBTO so pomembni cilji Strategije. V tej zvezi sta jedrska poskusa, ki ju je izvedla Demokratična ljudska republika Koreja oktobra 2006 in maja 2009, še dodatno potrdila, da bi morala CTBT začeti veljati čim prej ter da bi bilo treba pospešeno nadgraditi in okrepiti sistem opazovanja in preverjanja v okviru CTBT.

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropski svet je 12. decembra 2003 sprejel Strategijo EU proti širjenju orožja za množično uničevanje (Strategija); poglavje III Strategije vsebuje seznam ukrepov, ki jih je treba za boj proti širjenju tovrstnega orožja sprejeti v Evropski uniji pa tudi v tretjih državah.

(6) Pripravljalna komisija CTBTO preučuje, kako bi lahko kar najbolj okrepila svoj sistem preverjanja, vključno z razvojem zmogljivosti za opazovanje prisotnosti žlahtnih plinov in prizadevanji za polno vključitev držav podpisnic v izvajanje ureditve preverjanja.

(2) Unija dejavno izvaja Strategijo in uveljavlja ukrepe iz poglavja III Strategije, zlasti s finančno podporo za posebne projekte, ki jih izvajajo večstranske institucije, kot je to začasni tehnični sekretariat Organizacije pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov (CTBTO).

(7) V okviru izvajanja Strategije je Svet sprejel tri skupne ukrepe o podpori dejavnostim Pripravljalne komisije CTBTO: Skupni ukrep 2006/243/SZVP z dne 20. marca 2006⁽²⁾ na področju usposabljanja in povečanja zmogljivosti in skupna ukrepa 2007/468/SZVP z dne 28. junija 2007⁽³⁾ ter 2008/588/SZVP z dne 15. julija 2008⁽⁴⁾ za okrepitev zmogljivosti opazovanja in preverjanja Pripravljalne komisije.

(3) Svet je 17. novembra 2003 sprejel Skupno stališče 2003/805/SZVP o vsesplošni uporabi in krepitvi multilateralnih sporazumov na področju neširjenja orožja za množično uničevanje in njegovih nosilcev⁽¹⁾. Navedeno skupno stališče med drugim poziva k spodbujanju držav k podpisu in ratifikaciji Pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov (CTBT).

(8) Ta podpora Unije bi se morala nadaljevati.

(4) Države podpisnice CTBT so se odločile, da ustanovijo Pripravljalno komisijo, ki bo do ustanovitve CTBTO

(9) Tehnično izvajanje tega sklepa bi se moralo poveriti Pripravljalni komisiji CTBTO –

⁽¹⁾ UL L 302, 20.11.2003, str. 34.

⁽²⁾ UL L 88, 25.3.2006, str. 68.

⁽³⁾ UL L 176, 6.7.2007, str. 31.

⁽⁴⁾ UL L 189, 17.7.2008, str. 28.

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Z namenom zagotovitve nepretrganega in praktičnega izvajanja nekaterih elementov Strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje (Strategija), Unija podpira dejavnosti Pripravljalne komisije Organizacije pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov (CTBTO) zaradi spodbujanja naslednjih ciljev:

- krepitev zmogljivosti sistema opazovanja in preverjanja v okviru CTBT, vključno na področju odkrivanja radionuklidov,
 - krepitev zmogljivosti držav podpisnic CTBT, da izpolnijo svoje dolžnosti iz CTBT v zvezi s preverjanjem in da se jim omogoči, da v celoti izkoristijo sodelovanje v ureditvi CTBT.
2. Projekti, ki jih podpre Unija, imajo naslednje posebne cilje:
- (a) izboljšanje delovanja in vzdržnosti sistema opazovanja in preverjanja Pripravljalne komisije CTBTO;
 - (b) krepitev zmogljivosti preverjanja Pripravljalne komisije CTBTO na področju inšpekcijskih pregledov na kraju samem in pri opazovanju in preverjanju prisotnosti žlahtnih plinov zaradi zaznavanja in identifikacije možnih jedrskih eksplozij;
 - (c) zagotavljanje tehnične pomoči državam v Afriki, Latinski Ameriki in na Karibih za popolno vključitev držav podpisnic v sistem opazovanja in preverjanja v okviru CTBT.

Ti projekti se izvajajo v korist vseh držav podpisnic CTBT.

Projekti so podrobno opisani v Prilogi.

Člen 2

1. Za izvajanje tega sklepa je odgovoren visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko (VP).
2. Tehnično izvajanje projektov iz člena 1(2) se poveri Pripravljalni komisiji CTBTO.

3. Pripravljalna komisija CTBTO svoje naloge opravlja v okviru odgovornosti VP. V ta namen se VP po potrebi dogovarja s Pripravljalno komisijo CTBTO.

Člen 3

1. Referenčni finančni znesek za izvajanje projektov iz člena 1(2) znaša 5 280 000 EUR.
2. Odhodki, ki se financirajo iz zneska iz odstavka 1, se upravljajo v skladu s postopki in pravili, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije.
3. Evropska komisija nadzira pravilnost izvajanja prispevka Unije iz odstavka 1. V ta namen s Pripravljalno komisijo CTBTO sklene sporazum o financiranju v obliki nepovratnih sredstev. V sporazumu o financiranju je določeno, da Pripravljalna komisija CTBTO poskrbi za razpoznavnost prispevka Unije primerno njegovi višini.
4. Evropska komisija si prizadeva skleniti sporazum o financiranju iz odstavka 3 čim prej po začetku veljavnosti tega sklepa. Svet obvesti o kakršnih koli težavah v tem postopku in o datumu sklenitve sporazuma o financiranju.

Člen 4

VP poroča Svetu o izvajanju tega sklepa na podlagi rednih poročil, ki jih pripravi Pripravljalna komisija CTBTO. Ta poročila so podlaga za ocenjevanje, ki ga izvede Svet. Evropska komisija zagotovi informacije o finančnih vidikih projektov iz člena 3(3).

Člen 5

Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.

Veljati preneha 18 mesecev po datumu sklenitve sporazuma o financiranju iz člena 3(3) ali 6 mesecev po datumu njegovega sprejetja, če v tem obdobju ni sklenjen noben sporazum o financiranju.

V Bruslju, 26. julija 2010

Za Svet
Predsednik
S. VANACKERE

PRILOGA

Podpora Evropske unije dejavnostim Pripravljalne komisije CTBTO za povečanje zmogljivosti za opazovanje in preverjanje ter v okviru izvajanja Strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje

I. UVOD

Vzpostavitev dobro delujočega sistema opazovanja in preverjanja Pripravljalne komisije CTBTO je ključni element priprave na izvajanje CTBT po začetku njene veljavnosti. Razvoj zmogljivosti Pripravljalne komisije CTBTO na področju opazovanja prisotnosti žlahtnih plinov je pomemben instrument za presojo, ali je bila zaznana eksplozija jedrski poskus ali ne. Poleg tega sta delovanje in učinkovitost sistema opazovanja in preverjanja v okviru CTBT odvisna od prispevka vseh držav podpisnic CTBT. Zato je pomembno državam podpisnicam omogočiti, da polno sodelujejo v sistemu opazovanja in preverjanja v okviru CTBT in k njemu prispevajo.

Unija bo podprla štiri projekte z naslednjimi cilji:

- (a) izboljšati delovanje in vzdržnost omrežja pomožnih seizmoloških postaj v okviru mednarodnega opazovalnega sistema CTBT;
- (b) izboljšati sistem preverjanja v okviru CTBT z okrepitevijo sodelovanja z znanstveno skupnostjo;
- (c) nuditi tehnično pomoč državam podpisnicam v Afriki ter latinskoameriški in karibski regiji, da se jim omogoči polno sodelovanje pri izvajanju sistema preverjanja CTBT in k njemu prispevati;
- (d) razviti sistem za zaznavo prisotnosti žlahtnih plinov v okviru inšpekcijskih pregledov na kraju samem.

Z ugodnejšimi političnimi razmerami so bolj obetavni tudi izgledi za začetek veljavnosti CTBT. Zaradi teh novih gibanj je v prihodnjih letih nujno nameniti še več pozornosti dokončni uvedbi ureditve preverjanja v okviru CTBT ter zagotoviti njeno pripravljenost in operativno zmogljivost. Jedrska poskusa, ki ju je Demokratična ljudska republika Koreja (DLRK) sporočila oktobra 2006 in maja 2009, sta pokazala pomen splošne prepovedi jedrskih poskusov in obenem poudarila potrebo po učinkovitem sistemu preverjanja za nadzor spoštovanja takšne prepovedi. Verodostojen in v celoti operativen sistem preverjanja v okviru CTBT bo mednarodni skupnosti na zanesljiv in neodvisen način omogočal zagotavljanje spoštovanja tega pravila.

V skupnih ukrepih 2006/243/SZVP, 2007/468/SZVP in 2008/588/SZVP se je Unija osredotočila na krepitev ključnih elementov zmogljivosti preverjanja v okviru CTBT na področju zaznavanja prisotnosti žlahtnih plinov, inšpekcijskih pregledov na kraju samem ter usposabljanja in tehnične pomoči. Sedanji predlog sicer temelji na projektih iz predhodnih skupnih ukrepov, vendar pa posebno pozornost namenja vidikom, ki na trajnosten način krepijo zmogljivosti preverjanja v okviru CTBT. To je pomembno zlasti zaradi pričakovanega začetka veljavnosti Pogodbe do katerega bo moral biti sistem preverjanja že v celoti operativen.

Vzdrževanje dostopnosti podatkov o preverjanju iz mednarodnega opazovalnega sistema na najvišji možni ravni bo ob začetku veljavnosti pomembno referenčno merilo za oceno operativne pripravljenosti sistema preverjanja. Projekt I zato na sistemski način obravnava delovanje in vzdržnost omrežja pomožnih seizmoloških postaj mednarodnega opazovalnega sistema.

Projekt II obravnava ključno vprašanje, kako dolgoročno ohraniti znanstveno in tehnološko verodostojnost ureditve preverjanja v okviru CTBT. Njegov cilj je zagotoviti, da bo pri zahtevah v okviru CTBT glede preverjanja upoštevan in uporabljen znanstveni in tehnološki napredek na nekaterih posebnih področjih, ki so povezana s preverjanjem v okviru CTBT. Projekt III je neposredno nadaljevanje projektov usposabljanja in tehnične pomoči v Afriki iz Skupnega ukrepa 2008/588/SZVP ter bo razširjen še na nekatere države iz latinskoameriške in karibske regije. Pri projektu IV je poudarek na krepitvi zmogljivosti v okviru CTBT za inšpekcijske preglede na kraju samem z nadaljnjim razvojem sistema za zaznavo prisotnosti žlahtnih plinov (radioaktivnega ksenona).

Te štiri projekte v podporo dejavnostim Pripravljalne komisije CTBTO, bo izvajal in vodil začasni tehnični sekretariat.

II. OPIS PROJEKTOV

Projekt I: *Izboljšanje delovanja in vzdržnosti omrežja pomožnih seizmoloških postaj v okviru mednarodnega opazovalnega sistema CTBT*

Ozadje

1. Glede na to, da si je treba še bolj prizadevati, da bo ureditev preverjanja v okviru CTBT ob začetku veljavnosti CTBT pripravljena, je nadvse pomembno zagotoviti čim višjo možno raven delovanja in vzdržnosti omrežja pomožnih seizmoloških postaj. Cilj tega projekta je torej zbrati potrebna dejstva in ugotoviti pogoje za vzdržnost pri vsakem od objektov omrežja pomožnih seizmoloških postaj, da bi njihovo vzdržnost izboljšali v skladu s predpisanimi tehničnimi in operativnimi zahtevami.
2. Odstavek 8 Dela I Protokola CTBT določa, da: „za dopolnitev osnovnega omrežja pomožno omrežje 120 postaj Mednarodnemu podatkovnemu središču na zahtevo zagotavlja podatke neposredno ali prek nacionalnega podatkovnega središča. [...] Pomožne postaje morajo izpolnjevati tehnične in operativne zahteve, določene v Operativnem priročniku za seizmološko opazovanje in mednarodno izmenjavo seizmoloških podatkov. Podatke iz pomožnih postaj lahko kadar koli zahteva Mednarodno podatkovno središče in so nemudoma dostopni po sočasnih računalniških povezavah.“ Pomožne seizmološke postaje morajo izpolnjevati v bistvu enake tehnične in operativne zahteve kot osnovne seizmološke postaje.
3. Redne stroške v zvezi z delovanjem in vzdrževanjem pomožnih seizmoloških postaj, vključno s fizičnim varovanjem objektov, poravnava država, ki je za te objekte odgovorna. To sicer ne povzroča težav pomožnim seizmološkim postajam, ki so na ozemlju razvitih držav in/ali s katerimi te upravljajo. Kljub temu pa predstavlja precejšen izziv v zvezi s 36 potrjenimi pomožnimi seizmološkimi postajami mednarodnega opazovalnega sistema, ki se nahajajo v državah v razvoju. Številne navedene postaje delujejo že več let, življenjska doba nameščene opreme pa se izteka.

Obseg projekta

4. Glavni obseg projekta je pomagati lokalnim organom, da izboljšajo delovanje in vzdržnost omrežja pomožnih seizmoloških postaj mednarodnega opazovalnega sistema. To vključuje:
 - oceno trenutnega stanja potrjenih pomožnih seizmoloških postaj,
 - obiske postaj, med katerimi se bo izvedlo umerjanje sistema,
 - dodatno usposabljanje lokalnih upravljavcev postaj na kraju samem, kjer je to izvedljivo,
 - po potrebi nadgradnje infrastrukture in varovanja,
 - po potrebi zamenjavo rezervnih pogonskih sistemov,
 - zamenjavo/dokapitalizacijo zastarele opreme.

Operativni stroški postaj se ne bodo krili iz tega projekta.

5. Pri izbiri pomožnih seizmoloških postaj za ta projekt bodo prednost imele:
 - trenutno potrjene pomožne seizmološke postaje mednarodnega opazovalnega sistema, ki se nahajajo v državi v razvoju ali v državi v tranziciji,
 - pomožne seizmološke postaje, ki trenutno ne morejo opravljati nalog,
 - pomožne seizmološke postaje, ki kmalu ne bodo več mogle opravljati nalog, in
 - pomožne seizmološke postaje, za katere je bilo ugotovljeno, da bi lahko potencialno nadomestile osnovne seizmološke postaje mednarodnega opazovalnega sistema.
6. V prvi fazi tega projekta potekajo obiski postaj, v sklopu katerih se opravi ocena trenutnega stanja in tekočih potreb pomožnih seizmoloških postaj, opravijo pa se tudi še ne dokončana vzdrževalna dela na opremi in infrastrukturi. Končni seznam postaj, na katerih bo treba opraviti nadaljnja dela, se pripravi šele po opravljenih obiskih. Poleg tega se v prvi fazi po možnosti opravi zamenjava opreme, rezervnih pogonskih sistemov, varovanja in infrastrukture, da se zagotovi pripravljenost dotrajanih pomožnih seizmoloških postaj ob začetku veljavnosti CTBT.

7. V drugi fazi se po začetnem obisku pomožnih seizmoloških postaj, ki zahtevajo takojšnjo pozornost, določi podrobnejši seznam postaj, na katerih bo treba opraviti nadaljnja dela. Ta seznam bo pripravljen kot končni rezultat prve faze in vsebuje podatke o vsem potrebnem v zvezi z nujno zamenjavo opreme, rezervnih pogonskih sistemov ter varovanja in infrastrukture, da se zagotovi, da bodo starajoče se pomožne seizmološke postaje ob začetku veljavnosti CTBT pripravljene. V tej fazi se izvede vrsta namenskih obiskov pri lokalnih organih v državah, ki gostijo pomožne seizmološke postaje, da se bolje seznanijo s svojimi pogodbenimi obveznostmi v zvezi z delovanjem in vzdrževanjem pomožnih seizmoloških postaj in da se spodbudi vzpostavljanje zahtevane nacionalne podporne strukture in sredstev.
8. Organizirani bosta dve posebni usposabljanji/delavnici za lokalne upravljavce pomožnih seizmoloških postaj. Organizacija ene je predvidena v Južni Ameriki, druge pa v Afriki ali Aziji.
9. Rezultat in pričakovana korist tega projekta bo večja zmogljivost, zanesljivost in dolgoročna vzdržnost omrežja mednarodnega opazovalnega sistema.

Koristi in rezultat

10. Pričakovane koristi bi vključevale postaje s sodobno, dobro delujočo opremo, ki bi vzdrževale najvišjo možno raven dostopnosti podatkov in omogočale dolgoročno znanstveno in tehnološko verodostojnost ureditve preverjanja. S pomočjo glede opreme in usposabljanja bo poskrbljeno, da bodo upravljavci postaj vzdrževali in vodili njihovo postajo v skladu s pričakovanimi standardi mednarodnega opazovalnega sistema, in sicer ob upoštevanju dolgoročne vzdržnosti in kakovosti podatkov.
11. Pripravljeno bo končno poročilo za VP, ki bo vključevalo naslednje podatke:
 - pomožne seizmološke postaje, ki so bile obiskane, in sprejete ukrepe,
 - sredstva, ki so bila porabljena za posamezne postaje,
 - seznam vseh obiskanih lokalnih organov in povzetek dogovorjenih nadaljnjih ukrepov,
 - seznam vseh poročil o težavah in poročil o potovanjih (ki bodo priložena h končnemu poročilu).

Projekt II: Izboljšanje sistema preverjanja CTBT z okrepitevijo sodelovanja z znanstveno skupnostjo

Ozadje

12. Glede na hiter znanstveni in tehnološki napredek je ključni izziv za Pripravljalno komisijo CTBTO slediti najnovejšemu razvoju v znanosti, ki je podlaga CTBT, in ga redno vrednotiti glede na njene naloge preverjanja. Obdržati vodilno vlogo pri prizadevanjih glede preverjanja ob začetku veljavnosti CTBT (in po njem), je bistveno, da se ohrani verodostojnost ureditve preverjanja v okviru CTBT.
13. CTBT se bolj kot katera koli druga mednarodna pogodba o nadzorovanju orožja opira na vrhunsko znanost in tehnologijo. Vsi deli enkratnega sistema preverjanja v okviru CTBT – mednarodni opazovalni sistem z globalnim omrežjem 337 opazovalnih objektov, mednarodno podatkovno središče za analizo velikega števila podatkov in ureditve inšpekcijskih pregledov na kraju samem, ki vključuje vrsto zapletenih tehnologij – so odvisni od nenehnega znanstvenega in tehnološkega razvoja ter tesne povezanosti in sodelovanja z znanstveno skupnostjo.
14. CTBT in njegov Protokol zastavljata jasno nalogo CTBTO, da izboljša svoje tehnike preverjanja, tako da pozove vsako državo pogodbenico, da „...sodelujejo z Organizacijo in drugimi državami pogodbenicami pri izboljšanju ureditve preverjanja...“ (člen IV(11) CTBT) in mednarodno podatkovno središče, da „...postopoma izboljša svoje tehnične zmogljivosti...“ (točka (b) odstavka 18 Dela I Protokola CTBT).
15. Začasni tehnični sekretariat je v začetku pomladi 2008 začel projekt „Mednarodne znanstvene študije“ (ISS), ki ima za cilj oceniti zmogljivost in pripravljenost sistema preverjanja v okviru CTBT ter opredeliti znanstvene in tehnološke dosežke, ki bi lahko okrepili zmogljivosti ter izboljšali uspešnost in učinkovitost postopkov začasnega tehničnega sekretariata. Široka udeležba tehnološke in znanstvene skupnosti na konferenci Mednarodne znanstvene študije junija 2009 (ISS09) je ponudila veliko predlogov za izboljšanje zmogljivosti preverjanja z uporabo najnaprednejših tehnologij in metod.

16. Začasni tehnični sekretariat si prizadeva, da bi na podlagi idej in predlogov s ISS09 konkretno izboljšal svoje postopke in preučil možnosti preverjanja z novimi metodami. Pod vodstvom začasnega tehničnega sekretariata in v sodelovanju s splošno znanstveno skupnostjo potekajo usmerjene delavnice v podporo nekaterim od obetavnejših idej s ISS09. Za razvoj novih in inovativnih postopkov, opredeljenih na teh delavnicah, se sklepajo pogodbe, ustanavlja pa se tudi virtualno središče za izkoriščanje podatkov, in sicer kot platforma za razvoj in preizkušanje teh postopkov. Morebitne izboljšave in inovacije v zvezi s preverjanjem, ki so rezultat pogodbenega dela, se bodo predložile v presojo organom za oblikovanje politike Pripravljalne komisije CTBTO.

Cilji

17. Cilji tega projekta so izboljšati sistem preverjanja v okviru CTBT s podporo sodelovanju širše zunanje znanstvene in tehniške skupnosti pri:

- oceni zmogljivosti obstoječega sistema preverjanja v okviru CTBT,
- nadaljnjem razvoju tehnologij, ki v tem okviru še niso bile v celoti raziskane, in
- zagotavljanju trdne znanstvene in tehnološke osnove za oceno dolgoročnih potreb v zvezi z zagotavljanjem preverljivosti v okviru CTBT.

Obseg

18. Obseg tega projekta zajema naslednje tri naloge:

- vzpostaviti okvir za strukturno sodelovanje z zunanjo tehniško in znanstveno skupnostjo, da bi podpirali nove projekte in inovacije z namenom koristiti zmogljivostim preverjanja v okviru CTBT,
- določiti področja, na katerih bodo usmerjene raziskovalne in razvojne dejavnosti, namenjene izboljšanju uspešnosti in učinkovitosti sistema preverjanja, imele znatnejši potencialni učinek, ter
- razviti tehnike za predstavitev in v presojo organom za oblikovanje politike.

19. Navedene naloge se bodo uresničevale preko usmerjenih delavnic, na katerih se bodo obravnavala in določila področja z največjim potencialom za preverjanje v okviru CTBT, ter v drugi vrsti s financiranjem razvoja in preizkušanja teh metod za morebitno uporabo v sistemu preverjanja. Virtualno središče za izkoriščanje podatkov bo pripomoglo k boljši udeleženi znanstvene in tehniške skupnosti in omogočilo dostop do podatkov in računalniških virov v podporo tem projektom.

20. Na ISS09 so pregledali zmogljivosti sistema preverjanja v okviru CTBT. Začasni tehnični sekretariat trenutno kot podlago za ta projekt zbira in ocenjuje informacije in rezultate raziskav, ki so bile predložene na ISS09. Posledično na podlagi teh ugotovitev:

- bo prva faza projekta vključevala vrsto namenskih delavnic in tehničnih sestankov z znanstveniki in tehničnimi strokovnjaki. Te delavnice, ki se bodo pričele v drugi polovici leta 2010 in v začetku leta 2011 bodisi v okviru rednega koledarja dogodkov Pripravljalne komisije CTBTO ali pa bodo posebej financirane v okviru tega projekta, bodo vključevale predstavitve in preglede tehnik in postopkov z največjim potencialom za izboljšanje uspešnosti in učinkovitosti sistema preverjanja,
- v drugi fazi se za razvoj in preizkušanje najobetavnejših rešitev, ki so bile opredeljene v prvi fazi, sklenejo pogodbe z znanstvenoraziskovalnimi ustanovami z namenom, da se te obetajoče študije preizkusijo in na njihovi podlagi oblikujejo uporabno programsko opremo. Ta programska oprema bo predložena organom za oblikovanje politike, ki preučijo možnost njihove vključitve v časno operativno okolje sistema preverjanja v okviru CTBT.

21. Poleg dejavnosti iz prve in druge faze bo širša znanstvena skupnost sodelovala pri preučevanju nastajajočih znanosti in tehnologij, ki zadevajo sistem preverjanja v okviru CTBT, in sicer s tehnološkim predvidevanjem. Ta vzporedna dejavnost bo temeljila tudi na zbiranju in analizi ugotovitev s ISS09, potekala pa bo na delavnicah in pri bibliometričnih analizah v letih 2010 in 2011. Namen tega tehnološkega predvidevanja je zagotoviti informacije in analize, ki so potrebne, da bi v bližnji prihodnosti ohranili vodilni položaj v verifikacijski znanosti.

Upravljanje

22. Vse vidike tega projekta bo vodil začasni tehnični sekretariat ob možnem zunanjem sodelovanju. O dejavnostih in morebitnih koristih bodo organi za oblikovanje politike redno obveščeni. To vključuje povzette informacij o potekajočih projektih, po potrebi pa tudi posebne predstavitve določenih projektov.
23. Z izkušnjami, pridobljenimi na ISS09, bodo koordinatorji in povezovalci različnih s preverjanjem povezanih področij, ki so sodelovali v procesu ISS09, nastopali kot potencialni kandidati za pomoč pri organizaciji in vodenju usmerjenih delavnic. Ti ugledni znanstveniki si bodo skupaj z vodstvom začasnega tehničnega sekretariata prizadevali zagotoviti široko udeležbo znanstvene skupnosti na teh srečanjih in delavnicah ter jih bodo pomagali organizirati in voditi.
24. Začasni tehnični sekretariat bo pregledal zamisli in potencialne projekte, ki se oblikujejo in priporočijo na usmerjenih delavnicah. Vodstvo začasnega tehničnega sekretariata bo zagotovilo, da so dejavnosti v zvezi s projektom usmerjene k poglavitnemu cilju izboljšanja zmogljivosti sistema preverjanja.

Virtualno središče za izkoriščanje podatkov

25. Vzpostavljanje virtualnega središča za izkoriščanje podatkov napreduje, saj predstavlja ključni element v prizadevanjih začasnega tehničnega sekretariata za postopno krepitev njegovih zmogljivosti. Začetna spodbuda za virtualno središče za izkoriščanje podatkov se je pojavila v okviru projekta ISS09 na podlagi prizadevanj za strojno učenje/podatkovno rudarjenje (inovativne tehnike obdelave), in sicer v veliki meri zaradi občutene potrebe po platformah za izmenjavo in komuniciranje, ki bi omogočale dostop do podatkov in programske opreme začasnega tehničnega sekretariata.
26. Na podlagi teh potreb ter za zagotovitev dostopa do podatkov in orodij obdelave, bo razvojna platforma (strojna in programska oprema) virtualnega središča za izkoriščanje podatkov:
- ponujala prostor za znanstvene izmenjave,
 - raziskovalcem, ki se ukvarjajo z izboljšavami obdelave, zagotavljala obsežen arhiv parametričnih in radionuklidnih podatkov ter podatkov o lastnosti valovanja,
 - omogočala dostop do programske opreme,
 - omogočala dostop do poskusnih različic cevovodov za obdelavo, da bi se omogočilo vstavljanje in preizkušanje različnih modulov,
 - dodatne podatke povezovala s podatki mednarodnega opazovalnega sistema, da bi se preučile izboljšave, ki so rezultat tega dodatka.

Tehnologije za opazovanje in inšpekcijske preglede na kraju samem

27. Tehnologije za opazovanje in inšpekcijski pregledi na kraju samem so temelj sistema preverjanja v okviru CTBT. ISS09 je zagotovila zunanji znanstveni pregled teh tehnologij in vpogled v najnovejši napredek na teh področjih. Pomembno je ujeti bistvo predstavljenih informacij in spodbujati razvoj tistih področij, na katerih bi bilo mogoče konkretno izboljšati zmogljivosti preverjanja.
28. Zbirajo se rezultati raziskav in informacije s plakatov, ki prikazujejo znanstvena dognanja, in predstavitev na ISS09, ki bodo na voljo registriranim uporabnikom in znanstvenikom. To bo tudi podlaga za namenske delavnice in srečanja (prva faza) s posebnih tematskih področij, da bi se nadalje utrdil prispevek ISS09 ter raziskale in opredelile druge obetavne ideje, ki bi jih bilo vredno uresničiti in s tem še izboljšati sistem preverjanja v okviru CTBT. Izbrani projekti z namenom razvoja in preskušanja najbolj obetavnih idej bodo pridobili sredstva (druga faza). Rezultati teh projektov se predloži organu za oblikovanje politike v končno preučitev, ko so izboljšave dokazane. Koristi tega projekta so v izboljšani uspešnosti in učinkovitosti postopkov sistema preverjanja v okviru CTBT.
29. Specifične teme, ki bi jih lahko razvili v drugi fazi projekta, so med drugim:
- združevanje podatkov,
 - opredelitev faze določanja lastnosti valovanja,
 - tehnike inšpekcijskih pregledov na kraju samem, in

— napredna obdelava podatkov in kategorizacija dogodkov za radionuklidno analizo.

Prednostni nalogi pri merjenju rezultatov na novo razvitih postopkov bosta opazovanje in ocenjevanje delovanja sistema na teh specifičnih področjih.

30. Združevanje podatkov po lastnostih valovanja je bila tema nedavnega tehničnega sestanka o rudarjenju podatkov (inovativne tehnike obdelave), predstavljene ideje pa bodo lahko pridobile sredstva pred koncem leta 2010. Dva podprojekta združevanja podatkov naj bi financirali pogodbeni izvajalci, na primer združevanje podatkov po lastnostih valovanja (seizmično, hidroakustično in infrazvočno) ter združevanje produktov/podatkov po lastnostih valovanja in radionuklidnih produktov/podatkov, da bi pripravili združeno poročilo o dogodkih.
31. Po mnenju začasnega tehničnega sekretariata bi znanstvena skupnost lahko pomembno prispevala na področju opredelitve faz. Delavnice rudarjenja podatkov so to vprašanje obravnavale in bodo to delale še naprej, opredelitve faz pa bo tudi ena od tem na delavnici o infrazvoku, ki bo potekala konec leta 2010. Leta 2011 bo izšel razpis za sklenitev pogodbe o razvoju obetavnih tehnik in njihovem preskušanju z infrastrukturo z obdelavo virtualnega središča za izkoriščanje podatkov.
32. CTBT dovoljuje uporabo nabora različnih tehnik med inšpekcijskimi pregledi na kraju samem v skladu z določbami in omejitvami v zvezi z zbiranjem, ravnanjem in analizo vzorcev in meritev. Dovoljenih je devet skupin tehnik, mnoge od njih pa so bile prilagojene za uporabo pri inšpekcijskih pregledih na kraju samem. Tri od teh tehnik, zlasti multispektralno slikanje, aktivna seizmika in vrtnanje, so v okviru specifične uporabe za inšpekcijske preglede na kraju samem še v začetni fazi, čeprav so dobro razvite na geofizičnem, tržnem in raziskovalnem področju. Zato je treba s strokovnjaki razpravljati, kako bi te tehnike lahko prilagodili posebnostim in omejitvam, v katerih se bodo izvajali inšpekcijski pregledi na kraju samem, in sicer časovnim omejitvam in omejenim sredstvom, logističnim posebnostim, možnim omejitvam, ki jih določi država pogodbenica, v kateri poteka inšpekcijski pregled itd.
33. Med drugo polovico leta 2010 in prvo polovico leta 2011 bodo organizirana tri strokovna srečanja, ki se jih bodo udeležili predstavniki raziskovalnih podjetij in znanstvenih ustanov, raziskovalci in strokovnjaki za jedrske poskuse ter razpravljali o naslednjih temah:
 - multispektralno slikanje (vključno z infrardečimi valovnimi dolžinami) – je dovoljeno v začetni fazi inšpekcijskega pregleda na kraju samem; skupaj z radiometričnimi pregledi iz zraka bi lahko opredelili površinske anomalije, ki bi lahko bile potencialno povezane s pokazatelji jedrskih poskusov,
 - aktivna seizmika – bi se lahko uporabila za odkrivanje prisotnosti votlin ali vsaj sprememb značilnosti kamnin v bližini kraja detonacije, na katerem je bila izvedena podzemna jedrska eksplozija,
 - vrtnanje – s to metodo bi lahko pridobili vzorce iz okolice votline, ki bodo pokazali, ali je bil jedrski poskus izveden.
34. Ker so te tehnologije v industriji standardne, delavnicam iz prve faze ne bo sledil razvoj v okviru druge faze; priporočila s teh srečanj strokovnjakov bodo hkrati vsebovana v poročilu o uporabi navedenih tehnologij pri inšpekcijskih pregledih na kraju samem, ki bo organom za oblikovanje politike predložen v presojo.
35. Izboljšati je treba obdelavo podatkov in kategorizacijo dogodkov za radionuklidno analizo, s poudarkom na vključitvi tehnologije preverjanja prisotnosti žlahtnih plinov v sistem preverjanja. Znanstvena skupnost bo v drugi polovici leta 2010 povabljena k sodelovanju na delavnici „Mednarodni poskus z žlahtnimi plini“, na kateri bodo predstavljene ideje znanstvene skupnosti na to temo in predmet razprave. Nato pa bo leta 2011 izdan poziv za sklenitev pogodbe o razvoju obetavnih tehnik in njihovem preskušanju z obdelovalno infrastrukturo virtualnega središča za izkoriščanje podatkov.
36. Dela vrednotenja delovanja sistema s sredstvi virtualnega središča za izkoriščanje podatkov bodo oddana pogodbenim izvajalcem leta 2011. Zunanje sodelovanje pri oceni delovanja sistema je bistveno za ohranitev znanstvene verodostojnosti do svetovne skupnosti, to sodelovanje pa bo povečalo tudi zaupanje držav pogodbenic, ko se bodo odločale o potrditvi sistema preverjanja in o naročanju njegovih različnih elementov. Ukrepi za delovanje, ki se bodo razvili na podlagi tega financiranja, naj bi ustvarili nove in izboljšane ukrepe za ocenjevanje delovanja sistema, ki bi jih lahko kot predlagane izboljšave predložili organom za oblikovanje politike.

Tehnološko predvidevanje

37. Medtem ko se sistem preverjanja v okviru CTBT pripravlja za operativno uporabo, je treba pozornost nameniti tudi nadaljnjemu razvoju, da bi ohranili znanstveno in tehnološko verodostojnost njegovih zmogljivosti preverjanja na dolgi rok. Tehnološko predvidevanje bo s pregledovanjem znanstvenega in tehnološkega razvoja, ki bi prispeval k tem zmogljivostim na dolgi rok, pripomoglo k vodilnemu položaju Pripravljalne komisije CTBTO na njenem področju. Številni znanstveni in raziskovalni prispevki s ISS09 pomenijo pomemben vložek in podlago za celosten pristop k tehnološkemu predvidevanju. Ob poznavanju nastajajočih tehnologij je možno pripraviti načrt za njihovo vključitev v sistem preverjanja in organom za oblikovanje politike predložiti priporočila v zvezi z izvedbenimi načrti za tiste tehnologije, ki izboljšujejo postopek opazovanja.
38. Začasni tehnični sekretariat je leta 2009 vložil sredstva v svetovalne storitve na področju tehnološkega predvidevanja, zlasti da bi razvili bibliometrično analizo in jo uporabili za dve temi s področja tehnološkega predvidevanja. Na podlagi teh izkušenj z začetkom v drugi polovici leta 2010 ta projekt predvideva razširitev te preizkušene tehnike na štiri dodatne teme, ki so ključne za tehnološki razvoj sistemov v okviru CTBT, in sicer:
- informacijska tehnologija in komunikacija,
 - energetske viri,
 - senzorji in slikanje,
 - avtomatizacija in vmesniki med uporabniki in sistemi.
39. Leta 2011 bodo poleg analize organizirane štiri namenske in usmerjene delavnice, ki se jih bodo udeležili predstavniki znanstvene in tehnološke skupnosti in bodo namenjene nadaljnjemu preučevanju in razvijanju teh tem ter posledično tudi informiranju o najnovešem tehnološkem razvoju in najnaprednejših sistemih v okviru CTBT.
40. Sredstva bi se porabila za pridobitev licenc za orodja programske opreme za tehnološko predvidevanje za 18 mesecev in najetje strokovnih storitev, da bi povečali in izboljšali dostopnost in uspešnost obstoječega komunikacijskega sistema za tehnološko predvidevanje, z namenom da bi ta postal še bolj uspešno orodje in pravi forum za sodelovanje z znanstveno skupnostjo.
41. Prihodnji dosežki na področju novih energijskih virov, geofizikalnih senzorjev, avtomatizacije in prikazovalnikov bodo koristili Pripravljalni komisiji CTBTO, saj bi utegnili med drugim znižati operativne stroške postaj, povečati zanesljivost postaj in avtomatske obdelave ter povečati uspešnost in učinkovitost analize.

Zaključek

42. Široko sodelovanje tehnološke in znanstvene skupnosti na ISS09 je prineslo veliko predlogov za izboljšanje zmogljivosti preverjanja v okviru CTBT z uporabo najnaprednejših tehnologij in metod. Začasni tehnični sekretariat si prizadeva zbrati najobetavnejše ideje in predloge, da bi konkretno izboljšal svoje postopke in preučil možnosti glede preverjanja z novimi metodami.
43. Znanstvena in tehnološka skupnost bosta glede predlaganih dejavnosti v okviru tega projekta preučili konkretna tehnična vprašanja in razvili inovativne postopke, ki bodo povečali sedanje delovanje v okviru CTBT in njeno vrednotenje, in sicer najprej preko namenskih delavnic, na katerih bosta preučili nove ideje, v drugi vrsti pa bosta preizkusili obetavne tehnike in jih razvili v operativne procese. Ti bodo predstavljeni organom za oblikovanje politike, ki bodo presodili o njihovi vključitvi v začasno operativno okolje v okviru CTBT.
44. Poleg tega bo širša znanstvena skupnost povabljena, da preuči nastajajoče znanosti in tehnologije, ki so pomembne za preverjanje v okviru CTBT. Ta dejavnost bo temeljila tudi na zbiranju in analizi ugotovitev s ISS09, potekala pa bo preko delavnic in pri bibliometričnih analizah tekom leta 2010 in leta 2011. Namen tehnološkega predvidevanja je zagotoviti informacije in analize, ki so potrebne, da bi v bližnji prihodnosti ohranili vodilni položaj na področju znanosti preverjanja.

45. Začetna sredstva bodo krila stroške povezane z razvijanjem in podpiranjem najboljših idej iz ISS09 in s tehnološkim predvidevanjem. Med potekom projekta bo začasni tehnični sekretariat vzpostavil in izboljšal postopke in orodja za sodelovanje znanstvenih skupnosti ter prikazal vrednost takega partnerstva kot mehanizma za razvijanje, preizkušanje in uvajanje izboljšav sistema preverjanja. Načrtuje se, da bi (neodvisno od tega projekta) razširili vezi s svetovno znanstveno skupnostjo ter tako okrepili status in povečali število potencialnih vlagateljev v prizadevanja za sodelovanje, da bi vrhunske raziskave kar najbolj koristile sistemu preverjanja.

Projekt III: Tehnična pomoč državam podpisnicam iz Afrike ter latinskoameriške in karibske regije, da bodo v polni meri sodelovale pri izvajanju sistema preverjanja v okviru CTBT in k njemu prispevale

Ozadje

46. Eden izmed edinstvenih elementov sistema preverjanja v okviru CTBT v primerjavi z drugimi režimi nadzora orožja je sprotno in neposredno zagotavljanje relevantnih informacij o spoštovanju predpisov državam pogodbenicam. Preverjanje je sicer prvotni namen opazovalnega sistema v okviru CTBT, vendar so tudi tehnologije in podatki mednarodnega opazovalnega sistema prav tako zelo uporabni za civilne in vladne agencije pri njihovih analizah (na primer) potresov, vulkanskih izbruhov, podvodnih eksplozij, podnebnih sprememb in potresnih morskih valov.
47. Medtem, ko se države v razvoju zadnja leta vse bolj zanimajo za vzpostavitev nacionalnih podatkovnih središč – število naročnikov mednarodnega podatkovnega središča se je povečalo za približno 20 % – pa številne države v razvoju še vedno nimajo polnega dostopa do sistema CTBT.

Zato si začasni tehnični sekretariat dodatno prizadeva, da bi povečal število vzpostavljenih nacionalnih podatkovnih središč, varnih računov za podpisnice in pooblaščenih uporabnikov. Ta prizadevanja so usmerjena predvsem na preostalih 70 držav podpisnic, ki še nimajo dostopa do podatkov mednarodnega opazovalnega sistema in produktov mednarodnega podatkovnega središča (29 v Afriki, 8 v Latinski Ameriki, 10 na Bližnjem vzhodu in v Južni Aziji, 12 v Jugovzhodni Aziji, Pacifiku in na Daljnem vzhodu, 3 v Vzhodni Evropi in 8 v Severni Ameriki in Zahodni Evropi). Ta prizadevanja so namenjena tistim državam, ki potrebujejo tehnično podporo začasnega tehničnega sekretariata, da bi povečale uporabo teh podatkov in produktov.

48. V skladu s Skupnim ukrepom 2008/588/SZVP se je začel projekt tehnične pomoči, s katerim naj bi spodbudili večjo udeležbo afriških držav v sistemu preverjanja v okviru CTBT in jim omogočili, da izkoristijo civilne in znanstvene prednosti tega sistema. Skupaj je bilo izbranih 19 afriških držav, ki so upravičene do sodelovanja v navedenem projektu. Vendar so potrebna dodatna sredstva, da bi izpolnili opredeljene potrebe v Afriki in drugih regijah.
49. Predlagani novi projekt tehnične pomoči je nadaljevanje projekta začetega v okviru Skupnega ukrepa 2008/588/SZVP. V okviru tega projekta bodo do tehnične podpore upravičene tudi afriške države, ki jih ni bilo mogoče vključiti v prvi projekt, ter izbrane države latinskoameriške in karibske regije (regije LAC). Pri izboru predlaganih držav upravičenk se bo prednost dala:

— državam podpisnicam brez varnega računa (37 v obeh regijah) in

— državam podpisnicam z varnim računom, vendar s potrebo po izboljšanju njihove tehnične infrastrukture, da bi povečale uporabo podatkov mednarodnega opazovalnega sistema in produktov mednarodnega podatkovnega središča, in sicer za njihovo učinkovito sodelovanje pri ureditvi preverjanja ter v civilne in znanstvene namene.

50. Da bi ohranili dejavnosti nacionalnih podatkovnih središč, morajo države prejemnice zagotoviti potrebna sredstva za delovanje objektov. Zaveza države prejemnice se šteje za pogoj uspešne izvedbe projekta.
51. V ta projekt se tako kot tudi v projektu začetem v okviru Skupnega ukrepa Sveta 2008/588/SZVP vključi skupinsko usposabljanje v regiji za obdelavo podatkov mednarodnega opazovalnega sistema in analizo produktov mednarodnega podatkovnega središča, po potrebi pa tudi zagotavljanje osnovne opreme. Če je izvedljivo, se za države upravičenke, v katerih so bile opredeljene in ocenjene posebne potrebe v zvezi z vzpostavitvijo nacionalnih podatkovnih središč in varnih računov podpisnic ter v zvezi s civilnimi in znanstvenimi koristmi sistema, pripravi usmerjeno usposabljanje in druge podporne dejavnosti. Vse dejavnosti v državah upravičenkah se bodo izvajale v tesnem usklajevanju in ob pomoči začasnega tehničnega sekretariata, da se zagotovita učinkovitost in trajnost usposabljanja in pomoči, izvedenih v okviru tega projekta, ter da se zagotovi ustrezna usklajenost z dejavnostmi, izvedenimi v okviru Skupnega ukrepa 2006/243/SZVP.

52. Na podlagi kriterijev za izbiro iz odstavka 47 začasni tehnični sekretariat glede na predhodno oceno izvedljivosti, ki jo opravi ob upoštevanju lokalnih razmer v danem trenutku, predvidi dejavnosti v čim večjem številu naslednjih držav:

- v Afriki, države, ki so bile uvrščene na seznam, vendar niso bile izbrane na podlagi projekta začetega v okviru Skupnega ukrepa 2008/588/SZVP: Angola, Komori, Svazi, Ruanda, Benin, Ekvatorialna Gvineja, Gvineja in Gvineja Bissau, pa tudi naslednje države: Botswana, Burkina Faso, Džibuti, Kamerun, Kongo (Brazzaville), Liberija, Madagaskar, Mali, Namibija, Niger, Nigerija, Senegal, Slonokoščena obala, Srednjeafriška republika in Zelenortski otoki,
- v regiji LAC: Antigva in Barbuda, Bahami, Barbados, Belize, Bolivija, Dominikanska republika, Ekvador, Grenada, Gvajana, Gvatemala, Haiti, Honduras, Jamajka, Kostarika, Panama, Paragvaj, Salvador, Surinam in Urugvaj.

Koristi

53. Cilj projekta so številne pomembne koristi za CTBTO in države upravičenke, še zlasti, da se nacionalnim podatkovnim središčem in državam upravičenkam zagotovi bolj kvalificirane tehnične zmogljivosti za:

- vzdrževanje in ohranjanje njihovih postaj mednarodnega opazovalnega sistema,
- analizo in upravljanje podatkov in podatkovnih produktov. To bo v korist preverjanja v okviru CTBT, pa tudi za namene ocene tveganja in zmanjšanja naravnih nesreč s pomočjo postopkov obveščanja o nesrečah, pripravljenosti nanje in zmanjševanja njihove škode.

54. Državam, ki ustanovijo nacionalna podatkovna središča, se bo v okviru projekta omogočilo, da prejmejo in analizirajo neobdelane podatke, ki jih sproti zagotavlja mednarodno podatkovno središče. Začasni tehnični sekretariat bo državam, ki ustanovijo nacionalna podatkovna središča, nudil tehnološko podporo in podporo človeških virov, in ta podpora državam prejemnicam pomaga razvijati in ohranjati tehnične zmogljivosti, potrebne za polno sodelovanje v sistemu preverjanja v okviru CTBT. Poleg tega bodo države upravičenke bolje razumele, kako lahko vzpostavitev nacionalnega podatkovnega središča pripomore k obogatitvi lastne znanstvene podlage in kako je na podlagi podatkov mednarodnega opazovalnega sistema mogoče analizirati dogodke v regiji.

Opis

55. Začasni tehnični sekretariat bo za ta projekt določil in dodelil dva tehnična strokovnjaka svetovalca, ki bosta delovala bodisi neposredno v obeh regijah bodisi na Dunaju ter usklajevala vse svoje dejavnosti ob posvetovanju in v dogovoru z vodstvom navedenega sekretariata.

Faza 1: Obiski z namenom tehnične ocene

56. Opravljen bo obisk potencialnih držav upravičenk, kot je navedeno v predhodnem besedilu, da se ocenita poznavanje in uporaba podatkov mednarodnega opazovalnega sistema in produktov mednarodnega podatkovnega središča. Strokovnjaka bosta sodelovala z nacionalnimi organi (imenovanimi ali ustanovljenimi s strani zadevnih držav v skladu s členom III CTBT), da se opredelijo trenutne potrebe in predstave ter izboljša poznavanje podatkov mednarodnega opazovalnega sistema in produktov mednarodnega podatkovnega središča, vključno z njihovo morebitno uporabo v civilne in znanstvene namene. Tudi z drugimi ustreznimi institucijami v posamezni državi, ki bi jim podatki mednarodnega opazovalnega sistema in produkti mednarodnega podatkovnega središča lahko koristili, se bodo vzpostavili stiki. Po potrebi se bo spodbujalo navezovanje stikov med nacionalnimi organi in ustreznimi institucijami. V primerih, kjer je vzpostavljeno nacionalno podatkovno središče, se bo ocenil položaj vsakega tovrstnega središča z vidika osebja in infrastrukture (vključno z računalniško in internetno infrastrukturo), z namenom oblikovanja prednostnih dejavnosti.

Faza 2: Usposabljanje

57. Organizirana bodo regionalna usposabljanja, ki bodo zbrala udeležence iz institucij, opredeljenih v fazi 1. Ta usposabljanja zagotovijo tehnična navodila glede podatkov mednarodnega opazovalnega sistema in produktov mednarodnega podatkovnega središča. Udeleženci bodo med usposabljanji uporabljali programsko opremo začasnega tehničnega sekretariata, ki je bila razvita za nacionalna podatkovna središča in se lahko uporablja za dostop do podatkov mednarodnega opazovalnega sistema in produktov mednarodnega podatkovnega središča ter njihovo analizo. Ta usposabljanja bodo tudi podlaga za spodbujanje sodelovanja med tehničnim osebjem inštitutov v regiji.

58. Dodatna tehnična pomoč se bo zato namenila za izbor nacionalnih podatkovnih središč, ki bodo pripomogla k uporabi izkušenj, pridobljenih na regionalnih usposabljanjih, glede na njihov specifičen položaj. Ta usposabljanja bodo prilagojena potrebam posameznega nacionalnega podatkovnega središča in usposobljenosti posameznih članov njegovega osebja, upoštevala pa bodo tudi uradne jezike držav upravičenk. Udeleženci bodo programsko opremo nacionalnega podatkovnega središča namestili in nastavili ob pomoči tehničnega strokovnjaka ter vzpostavili rutinski postopek pridobivanja, obdelave, analize in sporočanja podatkov v skladu s potrebami posameznega nacionalnega organa. Nekatere države bodo na podlagi ocenjenih potreb dobile tudi osnovno opremo za delovanje nacionalnega podatkovnega središča, vključno z računalniško opremo in ostalimi dodatki. Če je pridobljena ta oprema, se preko tehničnega strokovnjaka zagotovi tudi usposabljanje v zvezi z njeno namestitvijo, vzdrževanjem in delovanjem.

Faza 3: Spremljanje

59. Za utrditev pridobljenega znanja in/ali odpravo preostalih pomanjkljivosti po fazi 1 bo opravljen ponoven obisk v državah upravičenkah, da bi ocenili, kako udeleženci uporabljajo znanje, pridobljeno med usposabljanjem v fazi 1.
60. Namen teh krajših obiskov za spremljanje stanja je zagotoviti, da bo lokalno tehnično osebje lahko redno uporabljalo podatke mednarodnega opazovalnega sistema in produkte mednarodnega podatkovnega središča. Ta prizadevanja bodo prilagojena lokalnim potrebam in znanju, usmerjena pa k doseganju trajnosti za nadaljevanje dejavnosti tudi po zaključku tega projekta. Obsežno zaključno poročilo za vsako državo upravičenko bo podlaga za nadaljnje dejavnosti spremljanja v ustreznih državah.

Trajanje projekta

61. Ocenjuje se, da bodo tehnični strokovnjaki v posamezni državi upravičenki ostali 3-6 tednov, odvisno od njenih ocenjenih potreb. Skupna prisotnost v državah upravičenkah naj bi bila od 12 do 15 mesecev. Projekt se predvidoma izvaja 18 mesecev.

Projekt IV: Krepitev zmogljivosti za inšpekcijske preglede v okviru CTBT na kraju samem, in sicer prek razvoja sistema za zaznavanje prisotnosti žlahtnih plinov (radioaktivnega ksenona) na terenu (OSI XeFDS)

Ozadje

62. V zadnjih letih se je izkazalo, da je zaznavanje prisotnosti žlahtnih plinov pomembno, predvsem v okviru dveh jedrskih poskusov, ki jih je Demokratična ljudska republika Koreja (DPRK) sporočila v letih 2006 in 2009. Zato je krepitev te zmogljivosti, zlasti za namene povezane z inšpekcijskimi pregledi na kraju samem, bistven element za zagotavljanje prihodnjega preverjanja skladnosti s CTBT. Nedavne vaje v okviru inšpekcijskih pregledov na kraju samem, kot je to integrirana terenska vaja leta 2008 v Kazahstanu (*Integrated Field Exercise in 2008 - IFE08*), začetno preskušanje opreme za zaznavanje prisotnosti radioaktivnega ksenona leta 2006 in poskus zaznave prisotnosti žlahtnih plinov jeseni leta 2009 na Slovaškem (*Noble Gas Experiment - NG09*), so prinesle dragocene operativne izkušnje glede zahtev za OSI XeFDS. Analize teh vaj so pokazale, da obstoječi sistemi za zaznavanje prisotnosti žlahtnih plinov ne bodo izpolnili običajnih terenskih in operativnih pogojev med dejanskim inšpekcijskim pregledom na kraju samem⁽¹⁾. Glede tega so bili opredeljeni trije glavni tehnični razlogi:

- Kar zadeva število vzorcev, so strategije jemanja vzorcev plinov iz prsti pokazale, da bi bilo treba na terenu obdelati 10 do 30 vzorcev na dan. Glede na to, da med inšpekcijskim pregledom na kraju samem skupne vzorce in vzorce plinov iz prsti jemljejo do štiri ekipe na terenu, ena sama analitična enota z le dvema senzorjema ne zadostuje za obdelavo takšne količine vzorcev. To je precejšnja ovira za celotno metodologijo zaznavanja prisotnosti žlahtnih plinov.
- Izkušnje pri postopku IFE08 so pokazale, da posebne operativne potrebe inšpekcijskih pregledov na kraju samem temeljijo na tesni in zaprti nadzorni verigi.
- Zmanjšanje skupne teže in prostornine sistema za zaznavanje prisotnosti žlahtnih plinov pri inšpekcijskih pregledih na kraju samem je potrebno glede na stroge logistične koncepte in predvidene operacije na oddaljenih lokacijah v težkih vremenskih razmerah, pa tudi glede na omejitve pri oskrbi z energijo. Posebno pozornost je treba nameniti robustni obliki sistema zaradi njegove operativne zmogljivosti na terenu.

Cilj

63. Namen tega projekta je preoblikovanje in izdelava prototipa modularnega OSI XeFDS, ki izpolnjuje zahteve, povezane z inšpekcijskimi pregledi na kraju samem, zlasti glede pridobivanja vzorcev žlahtnih plinov in prenosljivosti. Ta sistem naj bi pripravili pravočasno, da bi bil nared za pripravo na naslednjo integrirano terensko vajo leta 2013 (*Integrated Field Exercise in 2013 - IFE13*).

Obseg

64. Da bi izpolnili navedene potrebe po sistemu za zaznavanje prisotnosti žlahtnih plinov v okviru inšpekcijskih pregledov na kraju samem, se bo potencialne dobavitelje pozvalo, da predstavijo predloge, ki izpolnjujejo naslednje tehnične zahteve:
- Modularni sistem: Razviti je treba modularno opremo za zaznavanje prisotnosti radioaktivnega ksenona v okviru inšpekcijskih pregledov na kraju samem, ki bo sestavljena iz ene osrednje procesne enote, ki bo istočasno enako nadzorovala več analitičnih komor. V tem predlogu projekta je predvideno, da se začasnemu tehničnemu sekretariatu oddajo le ena bazna enota in dve priklopni enoti, ki imata vsaka po dve analitični komori (skupaj 4). Vendar bo začetni par modularnih analitičnih enot omogočal poznejšo tehnično posodobitev z dodajanjem parov senzorjev, npr. s priklopom do 16 parov analitičnih komor na le eno bazno enoto.

⁽¹⁾ Sisteme za zaznavanje prisotnosti žlahtnih plinov, ki jih je uvedel Skupni ukrep 2008/588/SZVP, sestavlja prenosljiva oprema, ki se sicer lahko uporablja kot „mobilna bazna postaja“ za globalne kontinuirane meritve prisotnosti koncentracij radioaktivnega ksenona, vendar pa ni uporabna za namene inšpekcij na kraju samem. Nadzor nad temi sistemi bo prevzel začasni tehnični sekretariat, uporabljali pa se bodo kot enote za usposabljanje za inšpekcijske preglede na kraju samem in kot mobilni rezervni sistem za mednarodni opazovalni sistem.

- Geometrijsko preoblikovanje: V tem predlogu je poleg tehničnih/funkcionalnih sprememb zajeto tudi geometrijsko preoblikovanje, da bi se prilagodili posebnim operativnim omejitvam inšpekcijskih pregledov na kraju samem. Izziv za načrtovanje in dodana vrednost tega projekta je znatno zmanjšanje obstoječih sistemov, ne da bi pri tem zmanjšali prvotne zmogljivosti za zaznavanje v velikosti 1 mBq/m³. Vsi detektorji prisotnosti žlahtnih plinov z modularnim ohišjem bi zato morali biti bodisi sposobni delovati v najrazličnejših vremenskih razmerah, in sicer brez problematičnega postopka s tekočim dušikom, ali pa uporabljati električno energijo za termoelektrično hlajenje (če je potrebno).
 - Električna zasnova sistema OSI XeFDS bi morala biti čim bolj energetsko učinkovita, da bi kar najbolj zmanjšali porabo električne energije med terensko uporabo.
 - Da se poostri nadzorna veriga, bo sistem moral biti sposoben sproti spremljati vse operativne korake, in sicer prek zapisovalnika podatkov, ki zapisuje parametre opreme, številke vzorcev, operativne stopnje itd. To se bo doseglo z ustreznim preoblikovanjem zasnove delujoče programske opreme.
65. Po oddaji prototipa modularnega sistema je predvidena faza potrditve, preskušanja in usposabljanja, da bi sistem operativno deloval na IFE13.
66. Poleg navedenih generičnih tehničnih zahtev se bodo nadaljnje razvojne specifikacije in posebne tehnične systemske zahteve pozneje oprle na podrobne ugotovitve NG09 ter predvidene tehnične razprave, ki bodo potekale med načrtovanim srečanjem strokovnjakov za žlahtne pline v drugem trimesečju leta 2010. Opozoriti pa je treba, da so bile glavne ugotovitve in sklepi s strokovnih razprav med NG09 že vključeni v pripravo tega predloga in naj se predvidoma ne bi spremenili niti v poročilu niti pri zahtevah projekta.

Koristi

67. Krepitev zmogljivosti za zaznavanje prisotnosti žlahtnih plinov je ključna zahteva za operativno pripravljenost inšpekcijskih pregledov na kraju samem ter zato tudi za uspešnost in verodostojnost ureditve preverjanja v okviru CTBT. Kot rezultat tega projekta naj bi izdelali eno polno operativno in lahko prenosno bazno enoto z dvema paroma modularnih priključnih senzorjev, in sicer še pred načrtovano IFE13. To bo omogočilo znaten operativni napredek na področju zmogljivosti za zaznavanje prisotnosti žlahtnih plinov v okviru inšpekcijskih pregledov na kraju samem, ne da bi se pri tem zmanjšala zmogljivost za odkrivanje v velikosti 1 mBq/m³.
68. Predviden modularni sistem bo omogočal tudi enostavna posodabljanja obstoječe strojne opreme pred začetkom posebne misije v okviru inšpekcijskih pregledov na kraju samem, pri čemer se v osnovni sistem enostavno vključijo dodatni moduli senzorjev v obliki robustnih priključkov. Poleg tega se vzdrževanje in namestitve rezervnih delov na terenu med inšpekcijskim pregledom na kraju samem bistveno poenostavi.

Trajanje projekta

69. Glede na podobne projekte tehničnega preoblikovanja zasnove se pričakuje, da bo morala tehnična ekipa dveh oseb neprekinjeno delati dve leti; celotni projekt se bo izvajal največ dve leti.
70. Projekt naj bi se začel v tretjem trimesečju leta 2010, trajal pa naj bi do leta 2012. Faze in časovni rasporedi so naslednji:
- Faza I Zasnova in izdelava načrta III.2010 – VI.2010
 - Faza II Izdelava enega prototipa OSI XeFDS I.2011 – II.2011
 - Faza III Preskušanje prototipa in izpopolnitev koncepta III.2011
 - Faza IV Preskušanje izpopolnjenega prototipa IV.2011
 - Faza V Izvedba enega izpopolnjenega OSI XeFDS I.2012 – III.2012 (*ena bazna enota, štiri senzorji/dva para senzorjev*)
 - Faza VI Oddaja in začetno usposabljanje za seznanitev z opremo IV.2012

71. Navedeni časovni razpored dovoljuje notranjo fleksibilnost. Vendar je usposabljanje nadomestnih inšpektorjev za sistem zaznavanja prisotnosti žlahtnih plinov v okviru inšpekcijskih pregledov na kraju samem nujen pogoj za delovanje sistema med načrtovano IFE13. Rok za oddajo preskušene OSI XeFDS, ki bo vseboval eno bazno enoto in dva modularna para analitičnih komor, je torej 31. december 2012. Glede na velike časovne omejitve bo storjeno vse, da se faza prijave tega projekta (faza nič) začne in izvaja skupaj s fazo zasnove in izdelave začetnega načrta (faza I).

III. TRAJANJE

Projekti se skupno predvidoma izvajajo 18 mesecev.

IV. UPRAVIČENCI

Upravičenci do projektov iz tega sklepa so vse države podpisnice CTBT in Pripravljalna komisija CTBTO.

Končna izbira držav, ki bodo upravičene do sodelovanja v projektni komponenti „tehnična pomoč“, se bo opravila na podlagi posvetovanja med izvajalcem in VP v okviru pristojne delovne skupine Sveta. Ta končna odločitev bo temeljila na predlogih izvajalca v skladu s členom 2(2) tega sklepa.

V. IZVAJALEC

Tehnična izvedba projektov se bo zaupala Pripravljalni komisiji CTBTO. Projekte bo neposredno izvajalo osebje Pripravljalne komisije CTBTO, strokovnjaki iz držav podpisnic CTBT in pogodbeni izvajalci. V primeru pogodbenih izvajalcev bo Pripravljalna komisija CTBTO kakršno koli blago, dela ali storitve v okviru tega sklepa naročala kot je določeno v sporazumu o financiranju, ki ga skleneta Evropska komisija in Pripravljalna komisija CTBTO.

Izvajalec pripravi:

- vmesno poročilo po prvih šestih mesecih izvajanja projektov,
- končno poročilo najkasneje en mesec po koncu izvajanja projektov.

Poročili bosta poslani VP.

VI. UDELEŽENE TRETJE OSEBE

Projekti se bodo v celoti financirali s tem sklepom. Strokovnjaki iz Pripravljalne komisije CTBTO in držav podpisnic CTBT se lahko štejejo kot udeležene tretje osebe. Delujejo po standardnih pravilih delovanja strokovnjakov Pripravljalne komisije CTBTO.
